

Allergisch contacteczeem

Wat is allergisch contacteczeem?

De term eczeem wordt gebruikt voor huidafwijkingen, die gepaard kunnen gaan met jeuk, roodheid, kleine bobbeltjes, blaasjes, natten en schilfering. Deze verschijnselen zijn het gevolg van een niet-infectieuze ontstekingsreactie in de huid. Bij contacteczeem wordt een dergelijke reactie veroorzaakt door een stof die van buitenaf de huid binnendringt. Er wordt onderscheid gemaakt in twee soorten contacteczeem: ortho-ergisch contacteczeem en allergisch contacteczeem.

Ortho-ergisch contacteczeem wordt veroorzaakt door irriterende stoffen, zwak toxische stoffen zoals oplosmiddelen en zepen. Dit gebeurt bij iedereen in meer of mindere mate. Bij dit type eczeem is een chronische inwerking door dergelijke zwak toxische prikkels de oorzaak van de ontstekingsreactie in de huid.

Men spreekt van *allergisch contacteczeem* als de stoffen in de huid niet een toxische- maar een allergische reactie teweegbrengen. Het is een 'overgevoeligheds'-reactie van het lichaam. Dit gebeurt alleen bij personen die in een eerdere fase voor die bepaalde stof, ook wel allergeen genoemd, allergisch zijn geworden. Een combinatie van het allergisch contacteczeem en eczeem door irritatie komt ook voor. Bij allergisch contacteczeem kan men door middel van huidtesten onderzoek doen naar de oorzaak van het eczeem. Dergelijke testen zijn er niet voor ortho-ergisch contacteczeem.

Een allergisch contacteczeem is niet besmettelijk voor anderen. Het allergisch contacteczeem is niet erfelijk.

Hoe ontstaat allergisch contacteczeem?

Of en op welk tijdstip een stof een contactallergie veroorzaakt, hangt af van de eigenschappen van de betrokken stof. Voor sommige stoffen wordt men snel en gemakkelijk allergisch. Ook persoonlijke eigenschappen spelen een rol. Als een stof met allergische eigenschappen goed door de huid heendringt treedt sneller overgevoeligheid op dan wanneer de huid intact is. Het is goed mogelijk om zonder problemen jaren achtereen met een bepaalde stof gewerkt te hebben voordat men allergisch wordt. Anderzijds kan een contact van enkele weken reeds voldoende zijn. Is men eenmaal allergisch, dan zijn slechts hele kleine hoeveelheden van het allergeen nodig om huidklachten te veroorzaken. Een contactallergie blijft vaak levenslang bestaan.

Stoffen die contactallergieën kunnen veroorzaken

Het aantal stoffen dat een contactallergie kan veroorzaken (contactallergenen) is heel groot.

De meest voorkomende allergenen zijn:

- onedele metalen, zoals nikkel en chroom
- geurstoffen, zoals gebruikt in parfums, cosmetica en industriële producten
- conserveermiddelen, gebruikt in producten die aan bederf onderhevig zijn
- stoffen die in rubber zitten
- lijmen
- geneesmiddelen in zalven
- planten
- beroepsgebonden stoffen, zoals gebruikt in haarverf en permanentvloestof bij kappers

Enkele aspecten van allergisch contacteczeem

Soms treden overgevoelighedsverschijnselen alleen op wanneer het contactallergeen in combinatie met licht in contact met de huid komt (foto-allergisch contacteczeem). Dit komt o.a. voor bij antizonnebrandcrèmes en parfums.

Een enkele keer ontstaat een allergisch contacteczeem door een stof die bij contact met de huid bijna direct jeuk, roodheid en zwelling geeft. Deze directe reactie verdwijnt ook weer snel.

Indien contact met een dergelijke stof regelmatig optreedt, ontstaat, mede door het voortdurend krabben en wrijven tengevolge van jeuk, een contacteczeem dat er precies zo uitziet als de andere contacteczemen. Dergelijke reacties worden o.a. gezien bij huidcontact met rubberen handschoenen, fruit, groente, kaas, vlees en vis.

Hoe wordt de diagnose gesteld?

De huidarts kan door middel van plaktesten stoffen opsporen waarvoor u overgevoelig bent. De te testen stoffen worden met pleisters op de rug geplakt en 2 dagen later weer verwijderd. Op die dag en 1 of 2 dagen daarna wordt de test afgelezen. Bij foto-allergisch contacteczeem zullen de testen ook nog met ultraviolet licht belicht moeten worden. Indien gedacht wordt aan stoffen die op uw werk voorkomen, kan het zijn dat u gevraagd wordt een monster van die stoffen mee te brengen. Vaak zal u gevraagd worden om uw cosmetica, toiletartikelen en geneesmiddelen mee te brengen.

Iedereen wordt als routine getest met de een standaardreeks. In sommige gevallen worden ook wel prik- of krastesten verricht met materialen zoals fruit, groenten en medicijnen. Indien een positieve reactie ontstaat op een bepaalde stof, zal de huidarts samen met u bekijken of u inderdaad contact hebt (gehad) met deze stof.

Wat is de behandeling?

De behandeling van het allergisch contacteczeem gebeurt op verschillende manieren, maar meestal zal hierbij een corticosteroïd-houdende zalf of crème gebruikt worden. In dit opzicht verschilt een contacteczeem niet van andere vormen van eczeem. Dergelijke producten mag men niet te veel en niet te lang achtereen gebruiken. Vaak zal nog een crème of zalf bijgegeven worden om de huid vet te houden.

Deze kan zonder bezwaar net zo vaak gebruikt worden als men wil. Een enkele keer wordt het eczeem behandeld met licht (bestraling met ultraviolet licht). Soms is een stootkuur met corticosteroïd-tabletten nodig bij uitgebreid en ernstig eczeem.

Wat kunt u zelf nog doen?

Om te voorkomen dat het eczeem opspeelt, moet u alle contacten met de stof waarvoor u allergisch bent zoveel mogelijk zien te vermijden. Dit is vaak gemakkelijker gezegd dan gedaan. Eventuele lijsten van uw huidarts met producten waar deze allergenen in voorkomen, kunnen u hierbij helpen. Indien de contactallergie met uw werk te maken heeft, zal dat soms kunnen inhouden dat beroepsverandering de beste oplossing is.

Daarnaast is het belangrijk de eczematuze huid zoveel mogelijk rust te geven. Ook al lijkt het dat de huid er normaal uitziet, in de meeste gevallen is dit niet zo en duurt de genezing nog maanden. In die periode kan iedere willekeurige prikkel voldoende zijn om het eczeem opnieuw uit te lokken.

Niet alleen de stof waar u overgevoelig voor bent, maar water en agressieve stoffen zoals zeep, poetsmiddelen en oplosmiddelen kunnen bij kortdurend contact weer eczeem veroorzaken op de plaatsen die reeds enigszins beschadigd waren. Het is dus zaak contact hiermee te mijden. Ook mechanische invloeden op de huid zoals wrijving, kunnen het eczeem verergeren of opnieuw doen ontstaan. Als het contacteczeem de handen betreft, hetgeen vaak voorkomt, is het vermijden van deze prikkels niet eenvoudig. Het is noodzakelijk uw huid met 'zachtheid te behandelen'. Wassen met water en zeep mag over het algemeen, maar met mate en dan liefst alleen met de zeep die uw arts u adviseert.

Bij eczeem aan de handen is het verstandig geen ringen te dragen. Hierdoor wordt irritatie vermeden van stoffen die zich onder de ring ophopen. Bovendien kunnen de vingers door het eczeem dikker worden, waardoor ringen gaan knellen en niet meer normaal verwijderd kunnen worden.

Bij schoonmaakwerkzaamheden of activiteiten waarbij u in contact komt met mogelijk irriterende stoffen, zoals het uitpersen van citrusvruchten of het schoonmaken van groenten, is het verstandig om plastic handschoenen (PVC) te dragen, met daarin katoenen 'binnen'-handschoenen. Probeer schoonmaakwerkzaamheden niet te lang achter elkaar te doen, maar verdeel ze over de dag en de week. Schraal weer (koud, droog en winderig) geeft vaak verergering van handeczeem. Gebruik dus tijdig warme handschoenen en zalf om de huid vet te houden.

Aanprijzingen die vaak op cosmetica en toiletartikelen vermeld staan, zoals 'hypo-allergeen', 'dermatologisch getest', 'huidvriendelijk', e.d. zijn aanprijzingen die niets over de geschiktheid van zo'n product voor u zeggen. Beter kunt u uw huidarts om advies vragen wat in uw geval bruikbaar is.

Wat zijn de vooruitzichten?

Eczeem heeft de naam hardnekkig te zijn. Dat is ook zo. Toch nemen de klachten aanzienlijk af of treedt genezing op bij veel patiënten omdat het juiste onderzoek werd verricht en de juiste maatregelen werden genomen.

www.amphia.nl

© Deze tekst is gebaseerd op goedgekeurd voorlichtingsmateriaal van de NVDV